

Claudia Roșu

Drept procesual civil

Partea specială

Ediția 12
- revizuită și adăugită -

Lucrarea are la bază forma republicată în 2015 a Codului de procedură civilă și este actualizată cu deciziile instanței supreme și actele normative până la data de 6 decembrie 2022.

Editura C.H. Beck
București 2023

Cuprins

Abrevieri.....	XI
Capitolul I. Căile de atac.....	1
Secțiunea 1. Sistemul căilor de atac	1
§1. Căile de atac prevăzute de lege.....	1
§2. Dispoziții generale referitoare la exercitarea căilor de atac.....	2
Secțiunea a 2-a. Apelul.....	14
§1. Caracterizare generală	14
§2. Definiție, obiect, părți, termen.....	15
§3. Efectele apelului	22
§4. Renunțarea la apel și renunțarea la judecată	31
§5. Judecata apelului.....	32
§6. Apelul incident și apelul provocat	41
Secțiunea a 3-a. Căile extraordinare de atac.....	43
§1. Recursul.....	43
§2. Termenul de recurs	46
§3. Depunerea recursului și instanța competentă să-l soluționeze.....	47
§4. Elementele recursului	48
4.1. Obiectul recursului	48
4.2. Subiectele recursului	50
4.3. Cauza recursului – motivele de casare	52
§5. Varietăți de recurs.....	58
§6. Judecarea recursului	61
6.1. Procedura prealabilă judecării recursului	61
6.2. Judecata recursului	63
§7. Soluționarea recursului și efectele acesteia	64
7.1. Soluțiile instanței de recurs	64
7.2. Efectele casării	67
§8. Căile de atac împotriva hotărârii instanței de recurs.....	69
Secțiunea a 4-a. Contestația în anulare.....	71
§1. Contestația în anulare obișnuită.....	71
1.1. Obiectul, subiectele și condițiile de admisibilitate ale contestației în anulare obișnuite	71
§2. Contestația în anulare specială.....	73
2.1. Obiectul, subiectele și condițiile de admisibilitate ale contestației în anulare speciale.....	73
2.2. Motivele contestației în anulare speciale.....	74
§3. Judecata contestației în anulare	77
3.1. Instanța competentă.....	77
3.2. Cererea pentru contestația în anulare.....	78

3.3. Suspendarea executării hotărârii atacate cu contestație în anulare	79
3.4. Dezbaterea și judecarea contestației în anulare	80
Secțiunea a 5-a. Revizuirea	81
§1. Obiectul revizuirii și condițiile de admisibilitate a revizuirii	82
§2. Motivele de revizuire	83
§3. Judecarea cererii de revizuire	90
Capitolul II. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare în Codul de procedură civilă.....	95
Secțiunea 1. Recursul în interesul legii	95
Secțiunea a 2-a. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	98
Capitolul III. Contestația privind tergiversarea procesului	103
Capitolul IV. Proceduri speciale.....	109
Secțiunea 1. Proceduri speciale în Codul de procedură civilă.....	110
§1. Procedura divorțului	110
1.1. Încetarea și desfacerea căsătoriei.....	110
1.2. Dispoziții comune diferitelor tipuri de divorț.....	110
1.3. Divorțul remediu	114
1.3.1. Divorțul prin acordul soților	114
1.3.2. Divorțul din motive de sănătate	117
1.4. Divorțul din culpa soților	117
§2. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Încuviințarea mandatului de ocrotire.....	118
§3. Procedura de declarare a morții	129
§4. Proceduri speciale. Măsurile asigurătorii și provizorii	133
4.1. Sechestrul asigurător	133
4.2. Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile.....	136
4.3. Poprirea asigurătorie.....	138
4.4. Sechestrul judiciar	140
4.5. Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală	142
§5. Procedura partajului judiciar.....	144
§6. Procedura ordonanței președințiale.....	148
6.1. Trăsăturile ordonanței președințiale	152
6.2. Domeniul de aplicare al ordonanței președințiale	153
6.3. Procedura de soluționare a ordonanței președințiale	161
§7. Cererile posesorii.....	164
§8. Procedura ofertei de plată și consemnațiunii	165
§9. Procedura ordonanței de plată	167
§10. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă.....	173
§11. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept	178
§12. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii.....	183

§13. Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute	186
§14. Cauțiunea judiciară.....	188
Secțiunea a 2-a. Medierea	190
Capitolul V. Procedura necontencioasă judiciară	226
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	226
Secțiunea a 2-a. Dispoziții speciale.....	229
Capitolul VI. Arbitrajul.....	232
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	232
Secțiunea a 2-a. Convenția arbitrală.....	235
Secțiunea a 3-a. Tribunalul arbitral	237
Secțiunea a 4-a. Procedura arbitrală	242
§1. Sesizarea tribunalului arbitral	242
§2. Judecata în procedura arbitrală.....	244
Secțiunea a 5-a. Hotărârea arbitrală	250
Secțiunea a 6-a. Arbitrajul instituționalizat	257
Secțiunea a 7-a. Executarea hotărârii arbitrale.....	259
Secțiunea a 8-a. Desființarea hotărârii arbitrale	260
Capitolul VII. Executarea silită.....	264
Secțiunea 1. Noțiunea, scopul și obiectul executării silite	264
Secțiunea a 2-a. Clasificarea normelor de executare silită	271
Secțiunea a 3-a. Titlul executoriu.....	271
Secțiunea a 4-a. Participanții la executarea silită	274
Secțiunea a 5-a. Efectuarea executării silite.....	283
§1. Sesizarea organului de executare.....	283
§2. Efectuarea actelor de executare silită.....	288
§3. Executarea împotriva moștenitorilor	292
§4. Intervenția altor creditori	293
§5. Perimarea executării silite.....	298
§6. Amânarea, suspendarea și restrângerea executării.....	298
§7. Încetarea executării silite	299
Secțiunea a 6-a. Prescripția dreptului de a obține executarea silită	300
Secțiunea a 7-a. Contestăția la executare	303
Secțiunea a 8-a. Depunerea cu afecțatiune specială	315
Secțiunea a 9-a. Întoarcerea executării.....	316
Secțiunea a 10-a. Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului	317
§1. Urmărirea mobilă	317
1.1. Bunurile mobile care nu se pot urmări	317
1.2. Procedura urmăririi mobiliare	319
1.3. Poprirea	339
1.4. Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor	345
§2. Urmărirea imobiliară	351
2.1. Bunurile imobile care pot fi urmărite	351

2.2. Încuviințarea urmăririi imobiliare	352
2.3. Efectele urmăririi imobiliare	354
2.4. Vânzarea la licitație publică a bunurilor imobile.....	355
2.5. Efectele adjudecării	365
2.6. Dispoziții speciale referitoare la adjudecare.....	366
§3. Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită	368
3.1. Dispoziții generale cu privire la eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită.....	368
3.2. Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite	369
3.3. Plata sumei rezultate din urmărirea silită	372
Secțiunea a 11-a. Executarea silită directă	374
§1. Dispoziții generale	374
§2. Predarea silită a bunurilor mobile	375
§3. Predarea silită a bunurilor imobile.....	376
§4. Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face.....	378
4.1. Dispoziții comune.....	378
4.2. Executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori.....	381
Bibliografie	383

Capitolul I Căile de atac

Secțiunea 1. Sistemul căilor de atac

§1. Căile de atac prevăzute de lege

Ideea de judecată a unui litigiu nu se poate opri, de regulă, la posibilitatea instanței de a pronunța o soluție motivată după o analiză a fondului raportului juridic dedus judecării, ci presupune și posibilitatea celui interesat de a deferi același litigiu unei alte instanțe, în vederea cenzurării hotărârii judecătorești, fie într-un al doilea grad de jurisdicție în sensul că noua judecată se poate realiza din nou asupra fondului, fie direct într-o cale procesuală extraordinară, care, deși nu presupune un nou grad de jurisdicție, deschide posibilitatea criticării hotărârii respective pentru anumite motive¹.

Căile de atac sunt o realitate în orice sistem judiciar al unui stat de drept. Ele constituie, în primul rând, o garanție a calității judecăților, căci judecătorul primei instanțe, care cunoaște că hotărârea sa va putea fi controlată pe calea apelului și, eventual și prin căile extraordinare de atac, se va strădui să respecte dispozițiile procedurale care guvernează judecata, să stabilească temeinic faptele și să le aplice corect dreptul procedural și substanțial incident².

După pronunțare, partea nemulțumită are recunoscută posibilitatea de a contesta cele dispuse prin hotărârea judecătorească. Mai mult, potrivit art. 405 C.proc.civ., nulitatea unei hotărâri nu poate fi cerută decât prin căile de atac prevăzute de lege, în afară de cazul când legea prevede în mod expres altfel.

Calea de atac se încadrează în sfera acțiunii civile, reprezintă un act de procedură distinct în procesul civil și o cerere procedurală importantă³.

Ca act de procedură, calea de atac este un act ce emană de la părți și cuprinde o manifestare de voință a acestora⁴.

Căile de atac sunt reglementate în Codul de procedură civilă. În prezent sunt instituționalizate următoarele căi de atac ale hotărârilor judecătorești: apelul, recursul, contestația în anulare și revizuirea. Aceste căi de atac pot fi grupate în funcție de mai multe criterii⁵:

¹ I. Leș (coord.), Gh. Durac, D. Ghiță, E. Hurubă, A. Speriusi-Vlad, A. Stoica, A. Tabacu, Drept procesual civil, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 442.

² Gh.-L. Zidaru, P. Pop, Drept procesual civil. Procedura în fața primei instanțe și în căile de atac, Ed. Solomon, București, 2020, p. 391.

³ D. Ghiță, Drept procesual civil. Partea specială, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 194.

⁴ Ibidem.

⁵ I. Deleanu, Tratat de procedură civilă, vol. II, Ed. Servo-Sat, Arad, 2004, p. 126 și urm.

În funcție de condițiile de exercitare, căile de atac sunt: *ordinare* (apelul) și *extraordinare* (recursul, contestația în anulare și revizuirea). Căile de atac ordinare poate fi exercitată de oricare dintre părți, în principiu, în orice materie și pentru orice motive de fapt și de drept. Căile de atac extraordinare pot fi exercitate numai în condițiile și pentru motivele expres și limitativ prevăzute de lege.

În funcție de instanța competentă să soluționeze calea de atac exercitată, căile de atac sunt: *de reformare* (apelul și recursul) sau *de retractare* (contestația în anulare și revizuirea). Căile de atac de *reformare* sunt acelea care se soluționează de o instanță superioară celeia care a pronunțat hotărârea atacată. Căile de atac de *retractare* sunt acelea care se soluționează de însăși instanța care a pronunțat hotărârea atacată.

În funcție de situația dacă exercitarea căii de atac provoacă sau nu o nouă judecată în fond a pricinii, căile de atac sunt *devolutive* și *nedevolutive*.

Căile *devolutive* de atac este aceea în care limitele a ceea ce s-a cerut la prima instanță și a ceea ce s-a atacat provoacă o nouă judecată în fond. Căile de atac *nedevolutive* provoacă controlul asupra hotărârii atacate, fără ca, de regulă, să determine o nouă judecată în fond. Ca și cale de atac *nedeolutivă* menționăm recursul ca o cale de atac ulterioară apelului.

În funcție de faptul dacă termenul prevăzut pentru exercitarea căii de atac și exercitarea însăși a acelei căi de atac suspendă sau nu executarea hotărârii atacate, căile de atac sunt *suspensive de executare de drept* (apelul, cu excepția cazului în care legea prevede altfel, de exemplu, când este exercitat împotriva hotărârilor pronunțate în contestația la executare, formulat potrivit Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin) sau, în principiu, *nesuspensive de executare* (recursul, contestația în anulare și revizuirea).

Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată¹, reglementează în mod complet căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești. Înainte de a fi consacrate articole distincte pentru fiecare cale de atac, sunt prevăzute dispoziții care stabilesc cadrul general al exercitării căilor de atac².

Fiecare articol din Codul de procedură civilă are un titlu care desemnează reglementarea la care se referă. Articolele consacrate dispozițiilor generale ale căilor de atac sunt cuprinse în art. 456-465 C.proc.civ.

§2. Dispoziții generale referitoare la exercitarea căilor de atac³

Dispoziții generale. Capitolul dedicat *Dispozițiilor generale* ale căilor de atac, debutează cu enumerarea căilor de atac. Din art. 456 C.proc.civ. rezultă care sunt căile de atac și natura lor juridică, astfel încât reiese că singura cale de atac ordinare este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea.

¹ M.Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015.

² C. Roșu, Drept procesual civil. Partea specială, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 96.

³ C. Roșu, Dispoziții generale referitoare la exercitarea căilor de atac în Noul Cod de procedură civilă, prezentat la conferința internațională *The challenges of the 21st century in law and public administration*, Târgu-Mureș, 11-12 aprilie 2013.

Textul are și semnificația departajării categorice a apelului față de celelalte căi de atac și, mai ales, a recursului, care în trecut a fost calificat, uneori, ca o cale ordinară de atac¹.

De regulă, dacă legea nu prevede altfel, termenul pentru exercitarea căii de atac curge de la comunicarea hotărârii atacate. Această regulă nu împiedică însă pe cel interesat să exercite calea de atac înainte de comunicarea hotărârii. Potrivit art. 184 alin. (2) C.proc.civ., se consideră că actul a fost comunicat părții și în cazul în care aceasta a primit sub semnătură copie de pe act, precum și în cazul în care ea a cerut comunicarea actului unei alte părți.

Persoana sau organul care introduce o cerere pentru exercitarea unei căi de atac trebuie să justifice interesul, calitatea sau capacitatea procesuală, întocmai cum partea care introduce o cerere de chemare în judecată este ținută să îndeplinească condițiile subiective de exercitare ale acțiunii civile.

Și în Codul de procedură civilă este reglementat expres principiul cunoscut sub numele *non reformatio in peius* consacrat de art. 481 C.proc.civ. Acest principiu semnifică faptul că părții care a promovat calea de atac nu i se poate înrăutăți situația în propria cale de atac, în afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau în cazurile anume prevăzute de lege. Astfel este, de exemplu, admiterea excepției autorității de lucru judecat, când părții i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată².

Principiul nu se opune, desigur, ca apelantului sau recurentului să i se poată crea o situație mai grea în apelul sau recursul părții adverse, fie că acesta este principal sau incident³.

În calea de atac a apelului sau recursului nu pot fi invocate îndreptarea, lămurirea ori completarea hotărârii, ci, în mod obligatoriu, potrivit art. 445 C.proc.civ., prin procedura prevăzută pentru remedierea acestor aspecte, astfel cum sunt ele reglementate în art. 442-444.

Potrivit art. 45 C.proc.civ., invocarea incompatibilității absolute (aceste cazuri sunt reglementate în art. 41 C.proc.civ.) poate fi realizată în orice stare a pricinii. Aceasta înseamnă că nerespectarea cazurilor de incompatibilitate absolută poate fi invocată în judecata în primă instanță, dar și în căile de atac, ordinară a apelului și extraordinare, a recursului și contestației în anulare⁴.

Datorită motivelor pentru care se poate cere revizuirea, incidentul referitor la incompatibilitate nu se poate invoca în această cale extraordinară de atac⁵.

Principiul legalității căii de atac. Pentru a se evita promovarea unor căi de atac neprevăzute de lege, art. 457 C.proc.civ., consacră *principiul legalității căii de atac*, prevăzând că hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de

¹ I. Leș, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 611.

² Idem, p. 573.

³ D. Ghiță, op. cit., p. 204.

⁴ C. Roșu, Discuții privind categoriile de incompatibilități ale judecătorului în noul Cod de procedură civilă, ca urmare a modificării, completării și republicării acestuia, în Dreptul nr. 2/2014, p. 77.

⁵ Ibidem.

lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

Aceasta reprezintă în materia căilor de atac o expresie a principiului consacrat de art. 7 C.proc.civ., care stabilește că procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii¹.

Legalitatea căilor de atac este un principiu deosebit de important și a cărui aplicare este incontestabilă în orice sistem procedural. Instituirea căilor de atac este o problemă de interes general și vizează determinarea mijloacelor procedurale ce pot fi exercitate pentru reformarea sau retractarea unei hotărâri judecătorești².

Aceasta înseamnă că, și dacă în dispozitivul hotărârii instanța de judecată ar indica în mod greșit calea de atac sau termenul în care se exercită, solicitantul nu va beneficia decât de calea de atac pe care legea o recunoaște pentru respectivul litigiu și nu cel stabilit nelegal de către instanța de judecată³.

Principiul enunțat decurge și din prevederile înscrise în art. 129 din Constituție. Acest text consacră dreptul părților și al Ministerului Public de a folosi căile de atac, dar adaugă că ele se pot exercita „în condițiile legii”. De aceea și în jurisprudență s-a statuat că desființarea unei hotărâri judecătorești se poate solicita numai în cadrul căilor de atac reglementate de Codul de procedură civilă⁴.

Judecătorul investit cu soluționarea unei căi de atac are dreptul să constate temeinicia sau netemeinicia celor reținute în hotărârea atacată, în legătură cu indicarea căii de atac⁵.

Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege.

Legiuitorul a prevăzut, în art. 457 alin. (2) teza a II-a C.proc.civ., că indicarea în mod greșit de către instanță a termenului pentru exercitarea căii de atac constituie cauză de repunere în termen din oficiu a căii de atac exercitate cu respectarea indicației greșite a instanței.

În acest fel, partea care promovează calea de atac în alt termen nu va suferi repercusiuni, deoarece instanța de control judiciar o va repune din oficiu, pentru exercitarea căii de atac legale.

Dacă instanța de judecată este sesizată cu o cale de atac neprevăzută de lege, va pronunța soluția de respingere ca inadmisibilă a acestei căi de atac, chiar în considerarea mențiunii inexacte din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac. Aceasta, deoarece nu este permis instanței de judecată să creeze căi de atac neprevăzute de lege. În acest caz, hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din

¹ A.P. Dimitriu, Comentariu la art. 456-465, în Gh. Piperea, C. Antonache, P. Piperea, A. Dimitriu, M. Piperea, A. Rățoi, A. Atanasiu, Noul Cod de procedură civilă. Note. Corelații. Explicații, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 468.

² I. Leș, Noul Cod de procedură civilă, op. cit., p. 612.

³ C. Roșu, Drept procesual civil. Partea specială, ed. a 4-a, op. cit., p. 97.

⁴ I. Leș, Noul Cod de procedură civilă, op. cit., p. 612.

⁵ A.P. Dimitriu, în Gh. Piperea, C. Antonache, P. Piperea, A. Dimitriu, M. Piperea, A. Rățoi, A. Atanasiu, op. cit., p. 468.

oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată¹.

Comunicarea din oficiu urmărește să creeze posibilitatea ca de la această dată să înceapă să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

Partea va putea exercita calea de atac prevăzută de lege în termenul legal de exercitare a acesteia, calculat de la data comunicării hotărârii de respingere. O astfel de hotărâre va indica calea de atac legală și termenul în care ea poate fi exercitată².

Pentru a nu încălca dreptul la un proces echitabil din cauza erorii instanței inferioare, părțile vor putea exercita calea de atac legală în același termen, care va începe să curgă de la momentul comunicării hotărârii prin care s-a stabilit inadmisibilitatea formulării căii de atac reținute de instanța anterioară. Această prevedere este un caz de repunere legală în termenul de exercitare a căii de atac³.

Dispoziția procedurală respectivă constituie un important remediu procesual pentru partea prejudiciată printr-o mențiune greșită în privința căii de atac ce poate fi exercitată conform legii⁴.

În vederea asigurării celerității soluționării căii de atac, instanța de judecată are recunoscută și posibilitatea de a dispune printr-o încheiere recalificarea acesteia.

Dacă părțile sunt prezente, de la data pronunțării încheierii, respectiv, de la data comunicării încheierii, dacă părțile au lipsit, va curge un nou termen pentru declararea sau, după caz, motivarea căii de atac prevăzute de lege.

Acest nou termen asigură părților, atât termenul legal, cât și posibilitatea de a motiva calea de atac legală, corect stabilită de către instanța de control judiciar.

Principul legalității căii de atac determină pe de o parte care sunt căile de atac, termenele, condițiile de promovare și motivele, iar pe de altă parte asigură securitatea circuitului juridic și disciplinarea conduitei procesuale ale participanților la procesul civil⁵.

Decizia nr. 19/2016 pronunțată în recurs în interesul legii. Referitor la prevederile art. 457 alin. (4) C.proc.civ., prin Decizia nr. 19/2016⁶, instanța supremă, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, a stabilit că dispozițiile art. 457 alin. (4) C.proc.civ. nu sunt aplicabile dacă partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate.

¹ C. Roșu, *Drept procesual civil. Partea specială*, ed. a 4-a, op. cit., p. 97.

² I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 148.

³ A.P. Dimitriu, în Gh. Piperea, C. Antonache, P. Piperea, A. Dimitriu, M. Piperea, A. Rățoi, A. Atanasiu, op. cit., p. 469.

⁴ I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă*, op. cit., p. 612.

⁵ C. Roșu, *Principiul legalității în procesul civil*, în volumul Conferinței internaționale *Culture in globalization: Identities and Nations connected, Section: Social Sciences*, Ed. Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureș, 2022, p. 49.

⁶ M.Of. nr. 103 din 6 februarie 2017.

În ipoteza în care partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate, instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, potrivit art. 457 alin. (1) C.proc.civ., în măsura în care aceasta nu poate fi calificată prin aplicarea dispozițiilor art. 152 raportat la art. 22 alin. (4) C.proc.civ.

Examenul jurisprudențial. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că se impune respingerea ca inadmisibilă a căii de atac declarate greșit, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate.

Dispozițiile art. 457 alin. (1) C.proc.civ. prevăd că hotărârea judecătorească este supusă căilor de atac prevăzute de lege, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

Astfel, în situația exercitării unei căi de atac neprevăzute de lege, deși calea de atac legală a fost corect menționată în dispozitivul hotărârii, s-a opinat în sensul respingerii acesteia ca inadmisibilă.

În acest context s-a apreciat că art. 457 alin. (2)-(4) C.proc.civ. este aplicabil, în ipoteza în care hotărârea atacată prevede mențiuni inexacte referitoare la calea de atac.

Dispozițiile art. 152 C.proc.civ. permit calificarea căii de atac în condițiile în care se poate reține o eroare în denumirea cererii. Însă, acest text de lege nu poate primi eficiență atunci când din cuprinsul cererii nu rezultă niciun element care să conducă la concluzia existenței unei erori în ce privește denumirea căii de atac, nefiind indicat niciun element care să conducă la concluzia că în realitate s-a intenționat exercitarea căii de atac legale și corect indicate prin hotărârea atacată.

S-a considerat că dispozițiile art. 457 alin. (4) C.proc.civ. reglementează procedura de urmat în situația recalificării căii de atac incorect indicate în sentința atacată, această soluție fiind alternativă față de cea reglementată de art. 457 alin. (3) C.proc.civ.

În ipoteza supusă dezbaterii nu se poate face aplicarea prevederilor art. 457 alin. (4) C.proc.civ., deoarece o astfel de procedură ar conduce la consecința că partea aflată în culpă procesuală de a nu fi exercitat calea de atac legală și corect indicată în hotărârea atacată să beneficieze de un nou termen pentru declararea sau motivarea căii de atac prevăzute de lege, ceea ce i-ar crea un avantaj nejustificat în raport cu partea adversă.

O altă soluție este în sensul recalificării căii de atac greșit formulate.

Prevederile art. 457 alin. (4) C.proc.civ. nu îngrădesc dreptul judecătorului de a proceda la recalificarea căii de atac, limitându-l doar la ipoteza prevăzută de alin. (3) al aceluiași articol, respectiv atunci când calea de atac a fost greșit formulată, în considerarea mențiunii inexacte din dispozitivul hotărârii atacate.

Practic, art. 457 alin. (4) C.proc.civ. reglementează situația exercitării unei alte căi de atac decât cea prevăzută de lege (indiferent dacă aceasta a fost sau nu corect indicată în hotărârea atacată), instanța de control judiciar urmând a recalifica calea de atac, legiuitorul prevăzând curgerea unui nou termen de la pronunțare, respectiv de la comunicarea încheierii de recalificare, pentru motivarea, respectiv declararea căii de atac legale.

Doctrina. În doctrină s-au exprimat opinii diferite.

Astfel, s-a susținut că, în egală măsură, în respectarea dispozițiilor art. 457 alin. (1) C.proc.civ., calea de atac este respinsă ca inadmisibilă și atunci când, în pofida mențiunii corecte făcute de judecător, partea a exercitat o altă cale de atac decât cea legală ori a exercitat o cale de atac neprevăzută de lege; în această ipoteză